

Verksamhetsberättelse för Naturskyddsföreningen i Falubygden år 2010

Medlemsutveckling

Under året har det sammanlagda medlemsantalet (fullbetalande plus familjemedlemmar) ökat med knappt 100 medlemmar till 1503.

Styrelsen

Efter årsmötet har styrelsen bestått av:

Helge Sonntag – ordförande

Bernt Lindberg – sekreterare

Richard Holmqvist - kassör,

Lena Hagbohm - ledamot

Anton Grenholm - ledamot

Ulrica Sonehag – suppleant

Under hösten lämnade Lena det aktiva styrelsearbetet av personliga skäl.

Styrelsen har inte haft någon representant för fältbiologerna.

Under 2010 har styrelsen haft 11 möten.

Föresatser för verksamhetsåret

I verksamhetsplanen skrev vi:

”Gemensamt för kretsen ska vara en känsla för naturen i sig, dess värden och människans plats i ekosystemen. Kretsen vill också arbeta för att skydda naturen, även kulturlandskapet och den miljö där människor lever. Vi ser känsla för naturen och skydd av miljön som två sidor av samma mynt.”

Så vad har vi gjort och hur har vi lyckats?

Aktiviteter

19, 20 mars Banankontakt

Familjemusikalen Banankontakt gick på turné runt landet som ett samarbete mellan Riksteatern och Naturskyddsföreningen. 19:e och 20:e mars var det föreställningar i Falu Folkets Hus. Kretsens bidrag bestod dels av marknadsföring (affischering och annonsering), dels av kringarrangemang före föreställningarna. Vi ordnade en ”fördjungling” av teaterfoajén, skapande aktiviteter för barn före lördagens föreställning (ansiktsmålning, tävlingar, rita och måla själv), utdelning av bananer till alla barn (sponsrat av COOP) samt en fotoutställning och bildspel med temat biologisk mångfald i skogen. 13 nya medlemmar värvades i samband med föreställningarna.

27 mars Earth Hour

Vi var ett hundratal personer som följde nedsläckningen från utsikten ovanför gruvan och visst – vi såg skillnad! (Gruvan hade själv släckt ner det allra mesta så vi såg väldigt bra.) Kanske inte skillnad var så stor – det mesta av gatubelysningen förblev tänd och på håll syntes inte nedsläckningen inomhus. Kretsen bjöd på varm saft och pepparkakor och Mia Åkesson bjöd på fin eldshow.

10 april Vandring i Lugnet med Per Gillblom (Bernt)

Vandringen blev lyckad. Vi hjälpte Per att byta skyltar efter årstiden. En diskussion uppstod om att ta kontakt med kommunen om att göra en plan för naturvärden. Det ligger i linje med vad som sägs i kommunens naturvårdsplan.

24 april Utflykt till kalhyggesfritt skogsbruk med Bonnie Nilzon

Bonnie Nilzon, välkänd naturskyddsföreningsprofil och också utbildad på Naturkulturmetoden visade nio exkursionsdeltagare med nästan hela Falukretsens styrelse i spetsen hur man tänker när metoden tillämpas ute i skogen. Fyra ställen i sydvästra Dalarna besöktes. Metoden är i första hand ett redskap för att ge bra avkastning åt skogsägaren, särskilt den som själv brukar sin skog. Därutöver har den stora fördelar ur klimat- och natursynpunkt eftersom inga stora hyggen förekommer. Bonnie gav rika exempel på felaktigheter som lärs ut vid skogsutbildningar, och som ställer kalhyggena i en alldeles för ljus dager.

9 maj Djungelutflykt på Dikarbacken.

Ett trettiotal unga och gamla kom till kretsens ”djungel” vid Dikarbacken, håvade smådjur i GamlaBergsdammen, letade djurbajs, fikade och fick träffa en livs levande Banarne (Anton) som uppmanade oss att vara rädda om skogen.

29 maj Utflykt till Käringberget tillsammans med Borlängekretsen

Vi var 16 personer från Falun och Borlänge, plus Borlänge Tidning som vandrade i det avverkningshotade berget under Bert Anderssons ledning. Intressant och vackert. Bergvik har nu (den 11 februari) bestämt att dra tillbaka sin avverkningsanmälan.

5 juni Naturnatta vid Kolningån.

Kolningån får fortsätta att forsa fritt, harren kan fortsätta att leka. Forsen hotades av vattenkraftutbyggnad men hösten 2009 förklarade miljödombstolen att forsen är för fin och värdefull för att byggas bort. Vuxna och barn åkte ut och studerade livet i det forsande vattnet närmare. Vi grillade korv över öppen eld intill det forsande vattnet, i lummig lövskog. (Naturnatten arrangeras på ett hundratal olika platser över hela landet 5-6 juni, natten mellan den internationella miljödagen och Nationaldagen.)

12 juni Växtbyttardag på Staberg.

En regnig tillställning. Bibi arrangerade för sista gången, tack Bibi för allt jobb. Våren 2011 blir det växtbyttardag på Harmsarvet!

29 augusti Vandring på Lugnet.

Tillsammans med Friluftsrämjandet, Turistföreningen och med guidning av Annette Mård, Agneta och Gunilla Hedenblad var vi 10 människor, en häst och en hund som såg på växtligheten i de ofta mycket gamla odlingsrösen och vi funderade över om de ibland kanske är gamla gravar. Vissa av rösena är mycket fint uppbyggda. Vi vandrade också en bit på den gamla leden mot Sundborn. I vår invigs den som Carl Larssonleden.

8 september Medlemsmöte med rapport från Riksstämman och diskussion hur kretsens klimatarbete ska gå vidare. Få kom.

12 september Vandring över Kapellsberget med Friluftsförbundet.

Evis Engman ledde vandringen med 10 deltagare - från Karlsviksbackens busshållplats och hem över skogen.

25 september Miljövänliga veckan med "Gröna-Gaffeln-tema"

Varje höst arrangeras Miljövänliga Veckan under vecka 40. Årets kampanj hette Gröna Gaffeln och syftade till att minska restaurangmatens miljöpåverkan. Kretsen ordnade en "kampanjstart" i samband med Bondens marknad ett par veckor innan, där vi värvade folk som ville besöka restauranger i kommunen och försöka förmå dem att delta i kampanjen. Ett 20-tal personer (främst föreningsmedlemmar) deltog och gjorde besök på ca 25 matställen och restauranger. Endast två av dessa, Café Kopparhatten och Ecole Restaurang, Haraldsbogymnasiet, valde att delta. Kretsen ordnade också en utställning på temat mat och klimat i kommunens offentliga skyltfönster vid Stora Torget under Miljövänliga Veckan.

28 september Medlemsmöte om vindkraften i Falu Kommun.

11 deltagare. Bra samtal med Peter Sjö, det blev sedan grunden för kretsens remiss-svar.

17 oktober Utflykt till Granåsens naturreservat

Ca 15 personer hade hörsammat Falukretsens inbjudan in till utforskning av Granåsens naturreservat söndag 17 oktober med guidning av Rolf Lundqvist och Mattias Ahlstedt. Granåsen ligger uppe vid nordvästra kommungränsen, i Lungsjöans dalgång rakt norr om Bjursås. Reservatet är långsmalt med hyggen på bägge sidor om det smalaste stället. Där har en storm gjort plockepinn av skogen. Det blev en intressant klättring med drag av "hela havet stormar". Området är framförallt känt för sin rika insektsfauna men bjuder också på annat som utmärker gammelskog. Trevliga tickor som rosenticka, gränsticka och ullticka hittades. Knärot återfanns också. De som hade tur fick se en tretåig hackspett.

22 oktober Vandring med Turistföreningen i Lugnet

Vi deltog i Turistföreningens oktobervandring i Lugnetområdet med start och avslut vid Skyttepaviljongen. Vi gick upp till Sjulsarvsstugan och såg på utsikten över stan. Efter vandringen var det fika i Skyttepaviljongen och Ola Malm berättade om husets historik.

30-31 oktober Eko-Bazaar på Dalarnas Museum.

Ett roligt initiativ från muséet. Kretsen och Länsförbundet deltog med bokbord och klädbyte. Många besökare. Arrangemanget kommer upprepas i år.

31 oktober Underkastelsen – en film om kemikalieförgiftningen

Underkastelsen är en film om den oerhörda mängd kemikalier vi spritt i vår miljö, och i många fall också bär i vårt blod. 155 personer kom och såg filmen. Efteråt ordnades ett samtal med regissören Stefan Jarl, där deltog ca 60 personer. Kretsen bjöd på fika. Att regissören kom hit drog säkert en hel del folk, en nackdel var dock att samtalet efteråt i stora drag blev en direkt fortsättning av filmens budskap, hade kunnat bli mer av debatt med en annan samtalsledare. Arrangemanget var ett samarbete med biograf Smultronstället.

10 november Svante Axelsson, generalsekreterare, pratade om hur klimathotet kan tas upp positivt. Ett femtiotal personer lyssnade till en engagerad och spännande Svante. Mötet var ett samarrangemang med Lukas-stiftelsen

Andra utflykter: Under hösten organiserades några natursnoksutflykter för de familjer som anmälde intresse i våras. Det har blivit lingonplockning, fågelholkstillverkning och ett morgonpass med djuren på Harmsarvets museijordbruk. Helge har hållit i verksamheten.

Klimatet

Styrelsen har arbetat mycket med klimatfrågan. Flera offentliga möten har haft klimat som tema ur olika vinklar. Valenkäten fokuserade på klimatfrågorna. Kretsen har, genom Bernt Lindberg, deltagit i projektledningen för MedvetnaVal/"Klimatpiraterna" med deltagande familjer från Falun och Borlänge – flera av våra medlems- familjer ingår!

Omställning Falun

"Omställning Falun" är ett projekt där vi samarbetar nära med Studieförbundet. Det är ett annorlunda sätt att arbeta för att angripa en rad av de kriser – klimat, biologisk mångfald, kemikalier etc – som Naturskyddsföreningen traditionellt arbetar med. Istället för att arbeta med ett problem – en lösning vill vi arbeta med visioner av ett samhälle som inte ger upphov till alla de hot vi ser. Det ska vara ett samhälle med låg användning av naturens resurser. Fokus är istället på hur vi kan skapa ett mycket bättre samhälle med låg resursanvändning. Inför det arbete vi drar igång under 2011 har vi bra kontakt med kommunledningen och flera kommunala förvaltningar. Vi engagerar också Faluns professionella kulturliv för att få en livaktig diskussion runt ett framtida bra liv i Falun. En offentlig avstamp planeras 9-17 april. Vår krets har också fått pengar från riksföreningen för att göra en affischutställning på samma tema, som underlag för diskussioner om Faluns utveckling. Omställning Falun ingår i ett länsomfattande, nationellt och globalt nätverk av lokala omställningsprojekt.

Deltagande i samhällsdebatten

Under våren blommade **350 påskliljor i Gruvrondellen** – en påminnelse om planteringen den 24 oktober hösten 2009 och en påminnelse om att koldioxidhalten måste ner till 350 ppm. Vad vi missade var att i media uppmärksamma de fina blommorna och påminna om 350 ppm.

Round-up kring kommunens vägar: Trafik- och Fritid hade i strid med kommunens naturvårdspolicy planerat kemisk bekämpning. Efter en liten insändarkampanj och samtal från kretsen stoppades tilltaget.

Enkätundersökning inför valet i Falu kommun

Inför årets kommunalval gjorde kretsen en enkät med åtta frågor till de politiska partierna, och alla kommunalt representerade partier svarade. Frågorna behandlar ämnen som allvaret i klimatkrisen, behovet av livsstilsförändringar, Dalarna som pilotlän, kommunens egna transporter och hållbart skogsbruk i kommunens skogar. Glädjande nog fanns det blocköverskridande majoriteter för flera av de förslag som fördes fram i enkäten, förutsatt att de åsikter som uttrycks verkligen omsätts i praktisk politik. Nu hoppas vi att partierna visar handlingskraft. Vi lovar att följa upp de här frågorna under den kommande mandatperioden. Efter valet har vi inbjudits till V och Mp och efter jul har vi haft en träff med den nya majoriteten för att lägga fram våra förslag.

Den 28 augusti deltog kretsen vid **invigningen av Prästskogens naturreservat i Bjurs**. Kretsen har varit med i arbetet att få till stånd reservatet. Roligt när vårt opinionsarbete leder till framgång för naturvården.

Skrivelser

Kretsen har lämnat in svar på ett antal remisser under året. Först ut var ett remissvar avseende **Naturvårdsprogram** för Falu kommun. Vi lämnade också remissvar om kommunens **planeringsunderlag för vindkraft och vindkraftparken vid Svartnäs** i september och oktober där vi trycker på att vindkraft måste få plats i kulturlandskapet och att den biologiska mångfalden i skogen måste värnas. Ett annat remissvar gäller **detaljplaneunderlaget för kvarteren Västra Falun och Teatern** där vi ifrågasätter det rimliga i att bygga ännu fler parkeringsplatser i stan och att behålla Gruvgatan som huvudtrafikled genom centrum.

Kretsen lämnade in skrivelser till kommunen angående **planerade bergtäkter** vid Grycksbo och i Kniptjärnsberget. Där vi manar till försiktighet med bergbrytning.

Medborgarförslag: Medborgarförslaget från Anton Grenholm och Håkan Lind (ett resultat av förra årets klimatkrets) att kommunen ska satsa på ett passivhusområde nästa gång man bygger flerfamiljshus vara uppe i kommunfullmäktige förra hösten och verkar nu vara på gång.

Medborgarförslaget från Håkan Sternberg och Helge Sonntag (ett annat resultat av förra årets klimatkrets) om åtgärder för att spara energi i kommunens fastighetsbestånd kom äntligen upp till behandling i i kommunfullmäktige i september. Vårt förslag att genomföra åtgärder för att få ner energianvändningen med 20 % bifölls.

Engagemang i Länsförbund och Riksförening

Under året har kretsen varit representerad vid **Länsstämman** i Nås den 18 april.

Bernt, Anton och Helge for till **Riksstämman** bl a för att försvara en motion om prioritering av klimatarbetet. Tyvärr försvann motionsbehandlingen med det diskussionsupplägg som riksstyrelsen valt.

Helge var också på ett **centralt klimätätverkstmöte** under hösten

Anton och Bernt for till riksföreningens **höstkonferens**

Richard har deltagit på riksföreningens kurser i **juridik**

Vad som inte blev

Våra medlemmar inbjöds till några av Källslättenföreningens programpunkter med praktiskt naturvårdsarbete under våren. Gensvaret uteblev dock.

Bokcirkel om klimatfrågorna. Vi hade planerat för en cirkel under hösten men inbjudan kom inte med i Studieförbundet's stora höstannons. Cirkeln ligger fortfarande på idéplanet.

I samband med Citygross kampanj för GMO-fritt kött bidrog styrelsen till en insändardebatt om GMO. Tyvärr orkade vi inte fullfölja våra planer på en aktion till stöd för GMO-fri julskinka.

Samarbete med andra

Vi har fortsatt utveckla samarbetet med andra organisationer. Det gäller Studieförbundet, Friluftsförbundet, Turistföreningen, Lukas-stiftelsen, Falu teaterförening, Biblioteket, Dalarnas museum, Världsarvsstiftelsen, Biograf Smultronstället. Det kan vara bra, tillsammans kan vi nå ut bättre. Men det går inte av sig själv och kräver ett engagemang också efter själva aktiviteten för att möjliggöra och utveckla fortsatt samarbete. Vi måste också vara beredda att det kan vara trögt i portgången, också för våra medlemmar, att intressera sig för andra organisationers aktiviteter.

Vår kontakt med allmänheten – hemsidan

Under året har hemsidan fungerat mycket bättre än tidigare med aktuellt material och rapporter från kretsens arbete. Den går förstås att utveckla mera. Vad vi inte vet är hur många som läser den.

I media har kretsen synts genom flera insändare och några artiklar. Dessutom har styrelsens Bernt Lindberg en egen blogg i Dala-demokraten.

Kretsens inre arbete

Miljödiplomering: Under året har styrelsen arbetat fram ett förslag till miljödiplomering för kretsen. Det innehåller bl a riktlinjer för att minska miljöbelastningen vid kretsens arrangemang och en konsekvent satsning på KRAV när kretsen bjuder på mat. *Vi lägger fram förslaget för årsmötet att besluta om.*

Att följa upp: Vi sätter igång en del projekt som vi sedan inte följer upp. Det gäller en hel del skrivelser till kommunen där vi borde tjata mer om reaktioner och svar. Det gäller egna arrangemang – t. ex hearingen om den tunga industrin och klimatet där vi skulle kunna återkomma igen och fråga – hur gick det sedan?

Kretsens fortsatta ambition och aktivitet

Vi konstaterar att vad vi skrev i förra verksamhetsberättelsen gäller också i år: ”Vi upplever att insikten om klimathotet ännu inte har lett till en ökning av aktivt engagemang som kretsen förmått fånga upp, inte heller att fler medlemmar efterfrågat klimatuppgifter. Vi har inte hittat nycklarna till att få fler aktiva i kretsen.

Samtidigt är situationen idag att vi har en kommunledning och en kommunförvaltning som vill samarbeta med oss. Det ger möjlighet för oss att arbeta mer långsiktigt, övergripande och förebyggande istället för att bråka om sådant som blev fel. Men ett sådant arbetssätt kräver också arbetsinsatser från kretsen – roliga sådana. Det är bättre att medverka till att något blir bra än att agera brandkår och ofta konstatera att huset hunnit brinna ner innan vi hann fram. Styrelsen skulle vilja se att vårt arbetssätt och engagemang blir bättre förankrat bland medlemmarna i kretsen. *Därför föreslår vi dels årsmötet att styrelsen utökas till sju personer, dels att årsmötet beslutar om en medlemsenkät som kan bilda ett underlag för kretsens fortsatta ambition och aktivitet.*

Slutord

För Moder Jord blev 2010 ett dåligt år. De globala klimateffekterna börjar slå igenom med förödande kraft och världens mäktiga har inte kunnat resa sig ur sandlådan. Misslyckandet i Köpenhamn la sordin på miljörörelsen i hela världen, så också i Sverige. I valrörelsen försvann miljö- och klimatfrågorna och valresultatet har inte ökat pressen på riksdag och regering.

Internationell matbrist och ökande klimatflyktingströmmar ökar behovet av mer samarbete mellan miljörörelsen och rörelsen för global rättvisa och solidaritet. Miljörörelsen söker sig också nya arbetsformer, inte minst genom Internet med bl a 350-rörelsen och Earth Hour och Naturskyddsföreningen måste förhålla sig till denna nya rörelse.

I Falun har valresultatet gett en ny spelplan och till den nya rödgröna majoriteten knyts stora förhoppningar när det gäller att börja ställa om Falun till en hållbar kommun. Det nya läget ställer också krav på vår förening att vara aktiv och pådrivande.

Kretsstyrelsen har dragit igång två projekt som sträcker sig in i de kommande åren: Bevakning av valenkätens resultat och ”Omställning Falun”. Vi hoppas att årsmötet vill att projekten drivs vidare.

Styrelsen vill tacka alla medlemmar som på olika sätt bidragit till att sprida föreningens budskap under året som gått. Det nya året artar sig att bli minst lika spännande och förhoppningsvis mer positivt för vår gemensamma jord.

Falun 110223

Styrelsen i Falubygdens Naturskyddsförening

Anton Grenholm

Bernt Lindberg

Ulrika Sonehag

Helge Sonntag